

санкція якої передбачає позбавлення волі на строк від 3х до 7 років, а якщо особа покинула місце вчинення злочину та це призвело до смерті потерпілого – позбавлення волі терміном від 7 до довічного позбавлення волі.

Отже, законодавство України вже стало на шлях вдосконалення чинного кримінального законодавства, зокрема прийняття закону № 7064 про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання смертності на дорогах, яким встановлена посилена відповідальність за водіння в нетверезому стані, а саме накладення штрафу на водія в розмірі 600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, або 10,2 тис. грн, позбавлення права керування транспортним засобом протягом року. У разі ж повторного такого порушення штраф складе вже 1200 неоподатковуваних мінімумів, або 20,4 тис. грн, а також позбавлення права керування транспортним засобом терміном на 3 роки. На відміну від вітчизняного, законодавство зарубіжних країн, як правило, не має чіткої структури норм, хоча в деяких країнах відповідальність носить більш посилений характер. Аналізуючи невелику кількість норм зарубіжного законодавства з безпеки дорожнього руху можна сказати, що все ж таки більша увага приділяється превентивним заходам та профілактичній роботі, що дозволяє вирішувати дану проблему в корені зародження, а не боротись із жахливими наслідками, статистика зростання яких не може залишити байдужим на відміну від законодавства України.

Одержано 15.03.2019

УДК 343:341

Кирило Олександрович ЧЕРЕВКО,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО ПИТАННЯ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ В УКРАЇНІ

Розбудова правової держави ставить перед правовою наукою України необхідність вирішення нових питань, вимагає пильної уваги до проблем, які є традиційними для юриспруденції. Серед них ті, що стосуються застосування закону. Адже саме точне і неухильне виконання нормативно-правових актів с гарантією реалізації інтересів особи, суспільства, держави. Центральною частиною процесу застосування кримінального закону є кваліфікація діянь.

С початку бойових дій на південному сході України кількість вогнепальної зброї зросла в рази. Потік незареєстрованої та незаконної зброї приходять до нашої держави не стихає. Це призводить до зростання вчинення злочинів передбачених статтями 262–264 КК України.

Також, щороку органи внутрішніх справ при розкритті тяжких та особливо тяжких злочинів вилучають у злочинців сотні одиниць вогнепальної зброї, лише незначна частка якої мала реєстрацію (мисливські рушніці тощо), а інша – незаконно придбана або виготовлена.

Головною причиною заборони на володіння зброєю великою кількістю громадян є позиція МВС України відносно того, що автоматична вогнепальна зброя армійських зразків (автоматів, кулеметів, пістолети, револьвери) є небезпечною для суспільства, і надання громадянам права користування нею може негативно вплинути і на без того складну криміногенну обстановку в Україні та потягнути за собою інші негативні наслідки.

Підвищена громадська небезпека зазначених злочинів пояснюється лише тим, що з допомогою вогнепальної та холодної зброї, боєприпасів, вибухових речовин і вибухових пристроїв вчиняються найбільші тяжкі злочини. Це призводить до необхідності постійної роботи, направленої на вдосконалення законодавства України та виявлення та попередження незаконного поведіння, виготовлення, переробки чи ремонту вогнепальної зброї або незаконному виготовленні бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв, а також необхідність кримінально-правової науки звернути увагу до вивчення проблеми незаконних операцій зі зброєю а також інших предметів, які є складовими частинами вогнепальної зброї.

Так, існує декілька проблем наукового та законодавчого визначення в кримінально-правовому сенсі. Кримінальне законодавства в частині встановленої заборони незаконного

поводження з вогнепальною зброєю (крім гладкоствольної мисливської), холодною зброєю, бойових припасів, вибухових речовин і пристроїв, вимагають невідкладних заходів з удосконалення правового регулювання даної сфери суспільних відносин. Існуюча на сьогодні права конструкція частини першої статті 263 КК України передбачає за своїм кримінально-правовим змістом види забороненої поведінки – пов'язаної з незаконним поведінням (придбання, зберігання, носіння, передача чи збут) безпосередньо вогнепальної і холодної зброї, бойових припасів, вибухових речовин і пристроїв. Крім цього, вона не охоплює злочинних дій з ремонту і виготовлення вказаних предметів. Але, передбачена сьогодні частиною першою статті 263 КК України кримінально-правова заборона незаконного носіння, зберігання, придбання, передачу та збуту зброї як сукупності технічних пристроїв та засобів, створених для заподіяння шкоди життю і здоров'ю людини, не поширюється на такі дії, предметом яких є основні частини цих пристроїв і засобів (частини зброї, що визначають її функціональне призначення і можуть бути використані для створення зброї за допомогою загальнодоступних інструментів (ствол, ствольна коробка, рамка, затвор, барабан тощо). Унаслідок цього, на нашу думку, вони не входять до сфери правової регламентації і не є караними. Доповнення Кримінального кодексу України в 2012 році статтею 263-1 «Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв» не змінила даної проблеми, оскільки в непридатному для використання стані (у випадку ремонту) та на незавершених стадіях технологічного процесу створення (у випадку виготовлення) вони ще не є зброєю, бойовими припасами та вибуховими речовинами. Тотожна ситуація й у випадку з бойовими припасами та вибуховими пристроями – об'єктом заборони є вже готові предмети озброєння, що містять розривні, металеві, піротехнічні чи інші заряди або їх поєднання (боєприпаси) і вже конструктивно завершені пристрої, призначені для вибуху з метою пошкодження об'єктів або ураження людей (вибухові пристрої), у той час як їх комплектуючі та складові частини не є предметом складу злочинів.

Наступною законодавчою проблемою Українського законодавства є відсутність «Закону» про поведіння з вогнепальною та холодною зброєю. Так, згідно з вироким М. був визнаний винним у тому, що він всупереч вимогам, визначеним Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів (затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 662) та Положенням про дозвільну систему (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2012 року № 576) без передбаченого на те законом дозволу носив у кишені своєї барсетки телескопічну бити. Остання відповідно до висновку експерта є холодною зброєю та належить до контактної неклінкової холодної зброї ударно-дробильної дії, виготовлена саморобним способом. Так, у касаційній скаргі захисник зазначила, зокрема, про те, що у зв'язку з відсутністю закону, який би передбачав порядок надання дозволу на носіння зброї, немає і події злочину, передбаченого ч. 2 ст. 263 КК України. У зв'язку з цим, Верховний суд України зауважив, що такі доводи захисника є безпідставними. Норма ст. 263 Кримінального кодексу України (незаконне поведіння зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами) є субсидіарною і для розуміння незаконності поведінки зі зброєю вимагає аналізу відповідного закону. При цьому поняття «закон» має розширене тлумачення і включає в себе законодавство в цілому, в тому числі нормативні акти, що регулюють відповідні правовідносини, порушення яких утворює об'єктивну сторону складу злочину, передбаченого ст. 263 КК України. Про це йдеться в постанові колегії суддів Другої судової палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, ухваленій за результатами розгляду касаційної скарги захисника С. в інтересах засудженого М. на вирок суду першої та вирок суду апеляційної інстанції у кримінальному провадженні за обвинуваченням М. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 263 КК України.

Виходячи з вищесказаного, зазначимо наступне:

1) Існує необхідність запровадження окремої форми зовнішнього вираження та закріплення кримінально-правової заборони поведінки з основні частини пристроїв і засобів (частини зброї, що визначають її функціональне призначення і можуть бути використані для

створення зброї за допомогою загальнодоступних інструментів (ствол, ствольна коробка, рамка, затвор, барабан тощо). Недосконалим є чинне законодавство і в частині правового регулювання самої процедури продукування перелічених вище предметів.

2) Прийняти Закон України «Про зброю», який би описував усі види поводження зі зброєю її основними частинами, боєприпасами та вибуховими речовинами. Указував би якою зброєю можливо користуватися, а якою ні.

Одержано 26.02.2019

УДК 343.341(477)

Олександр Владиславович ЧЕРНЯВСЬКИЙ,

студент 3 курсу Інституту прокуратури та кримінальної юстиції
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків)

Науковий керівник:

Григорій Сергійович КРАЙНИК,

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри кримінального права № 1
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків)

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИОКРЕМЛЕННЯ СТ. 263-1 КК УКРАЇНИ

Актуальність дослідження даної теми зумовлено неоднозначністю та неповнотою правового регулювання незаконного поводження зі зброєю. Також це пов'язано з внесенням змін до КК України законом № 5064-VI від 05.07.2012 і судовою практикою, яка склалася через відповідні зміни.

Відповідно до ч. 1 ст. 263-1: «Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв – караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років». Але звернімо увагу на ч. 1 ст. 263: «Носіння, зберігання, придбання, виготовлення, ремонт, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого законом дозволу – караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років». У двох цих статтях вказані однотипні діяння – виготовлення, ремонт вогнепальної зброї. Крім цього вказані діяння незаконного виготовлення бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв.

Предметами даних злочинів є:

- 1) вогнепальна зброя (крім гладкоствольної мисливської);
- 2) бойові припаси;
- 3) вибухові речовини;
- 4) вибухові пристрої.

Крім цього у цих статтях однакова суспільна небезпечність, об'єктивна сторона злочину може бути виконана шляхом здійснення альтернативних суспільно-небезпечних діянь, які у своїй більшості співпадають, суб'єкт злочину загальний і до того ж суб'єктивна сторона злочинів передбачена цими статтями характеризується умисною виною.

На практиці постає питання – як судам відмежовувати ці дві статті, адже більшість діянь передбачені ними є ідентичними і вони тісно пов'язані між собою, але за ці діяння передбачена різна відповідальність. Крім того виникають додаткові складнощі при кваліфікації даних злочинів, адже однотипність даних діянь, їх схожа правова природа, мета і суспільна небезпечність ускладнюють дану процедуру.

Так, наприклад, Верховний Суд розрізняє дані діяння у своїй постанові: «Крім того, твердження засудженого про те що судом безпідставно визнано його винуватим за ч. 1 ст. 263-1, ч. 1 ст. 263 КК України, оскільки не встановлено достатніх доказів для доведеності його вини, також є безпідставними, оскільки судом першої інстанції обґрунтовано встановлено, що ОСОБА_2 спочатку незаконно переробив гладкоствольну мисливську рушницю в обріз, який відповідно до